

Dita Vopřadová
Mistr Královéhradeckého oltáře
Bakalářská práce

Český abstrakt

V menších českých městech v druhé polovině 15. století lze předpokládat rozsáhlou a kvalitní malířskou produkci, jako je tomu v případě Mistra Královéhradeckého oltáře působící v Chrudimi ve východních Čechách. Díky poměrně velkému množství dochovaných malířských a řezbářských památek v kostelích města Chrudimi a jeho okolí J. Pešina konstruoval hypotézu, že dílna mohla existovat právě v Chrudimi od devadesátých let 15. století. Na konci patnáctého století se Chrudim stávala pozdně gotickým střediskem a svou výtvarnou produkcí tak mohla konkurovat samotné Praze. Vyznačovala slohovou jednotností, kterou udávalo působení této dílny a lze ji odvodit z dochovaného množství památek. Tematickou stránkou naznačuje stejnou slohovou příslušnost jako křivoklátská archa, která je datovaná také na konec patnáctého století. Malíři obou děl zřejmě získali vzdělání v dílně stejného mistra pozdně gotického anonyma Mistra příbuzenstva Mariina v Kolíně nad Rýnem. Silný vliv tohoto mistra se odráží nejen v převzetí námětů ze života Panny Marie, ale také v důrazu na intenzivní citovou stránku děje. Dílna exportovala své práce i dále do okolních měst (Hradce Králové a Pouchobrad).

Mistr královéhradeckého oltáře působil v Chrudimi na konci 15. století a v prvním desetiletí 16. století. K otázce původu Mistra královéhradeckého oltáře existují dva názory. Jedním je stanovisko Jaroslava Pešiny, který považuje práci královéhradeckého mistra za výsledek působení významné malířské školy Kolína nad Rýnem, především ve spojení s osobou Mistra Života Mariina a Oslavy Mariiny a na druhé straně názor soudobých badatelů, kteří vyslovují názor, že v prvcích oltáře lze sledovat i vlivy polské Vratislavy. V tom se shodují s dřívějším názorem Daniely Vokolkové, která ve své práci píše o způsobu zdobení zlaceného pozadí, pomocí speciálního náčiní, které se v hojně míře vyrábělo zejména v Polsku, a k nám přišlo přes Slezsko. I přes argumenty svědčící o možném polském původu mistra nebo jeho vyškolení tam, zůstávají stále aktuální dřívější Pešinovy názory, ke kterým se přiklání většina badatelů. Nicméně po jeho smrti nebo odchodu z této lokality propadá dílna do rukou méně nadaných pomocníků. Příkladem toho jsou křídla oltáře z kostela sv. Kříže, která se ještě v systému výzdoby a v kompozici stále ještě přibližují královéhradeckému oltáři. Kvalitativně mu ale nedostačují. D. Vokolková se navíc domnívá, že malířskou

dílnu převzal mistr řezbářský, který tak pokračoval v zaběhnuté tradici. J. Pešina mluví o ještě dále pokračujícím procesu, který směřuje k místnímu přepracování slohu, ve velkém Oltáři se Zmrtvýchvstáním, jehož obrazy jsou prací neobratného kompilátora, který se dovolává ještě místní tradice, ale překládá tvarovou mluvu chrudimského mistra, nechápaje již jeho výrazové záměry, do nízké polohy provinciálního nářečí.

Počet znaků: 118 909